

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 29 mart 1940
God. XI • Broj 13

Nacionalna politika i inorodni elementi

Ne volimo šovinistę kod drugih naroda, pa ni kod svoga. Nacionalisti smo, ali ne formalistički i reakcionarni, već ko-renito narodski i napredni. Nacionalisti smo zato, što u svojim narodnim tradicijama, te u etičkim, misaonim i fizičkim snagama svoga naroda vidimo goleme mogućnosti stvaranja na svima područjima; i što, prema tome, verujemo u blagotvornu misiju jugoslovenstva, u sredini u kojoj ga je istorija postavila, i što se tom misijom i tim odlikama ponosimo. Naš nacionalizam nije, dakle, snaga koja izvire iz nesreće drugih, ni iz otimanja onog što nije naše.

ZATO ŠTO SMO NACIONALISTI, HOĆEMO I SVOJU, NACIONALNU DRŽAVU, koja će biti jugoslovenska, ne samo po imenu, već i PO SADRŽINI, I PO SVIM SPOLJNIM I UNUTRAŠNJIM OZNAKAMA. U toj državi postoji samo jedan državni narod, samo jedan državni jezik, samo jedna državna misao, i samo jedan državni nacionalizam i patriotizam, — jugoslovenski! NACIONALNO I DRŽAVNO SE U TOJ DRŽAVI POKRIVAJU SAMO U JUGOSLOVENSTVU, i samo u njegovim sastavnim delovima, srpskom, hrvatskom i slovenačkom. Samo Jugosloveni, tj. samo Srbi, Hrvati i Slovenci su u toj državi DOMAĆINI I SVOJI NA SVOME. U tome i leži opravdanje postojanja Jugoslavije; što ona predstavlja jedini mogući okvir za duhovno, ekonomsko, političko i nacionalno izživljavanje jugoslovenstva i njegovih komponenata, i najpogodniji instrumenat za njegovu saradnju sa drugim narodima. Nemstvo, madžarstvo, ili ma koja druga narodnost, ne mogu postavljati te zahteve u Jugoslaviji, već zato, što već postoje nacionalne države nemstva i madžarstva, kao instrumenat svestranog izživljavanja tih etnosa.

To, naravno ne znači, da Jugosloveni u toj državi treba da budu i tirani, koji inarodnim elementima ne dadu životi. Naprotiv, — svima njima treba da je zajemčena jednakost pred zakonom i sloboda kulturnog rada; naravno u onoj meri, u kojoj su našim sunarodnjacima, u odnosnim drugim državama, ZAJEMČENA JEDNAKA PRAVA! To ne znači, da mi želimo da se povodimo za tudjim šovinizmom, već obratno, da tudji šovinizam približimo svojoj snošljivosti. Ali više od toga ne! Govoriti na ravnoj nozi i U JEDNAKOM SMISLU o »raznim narodima Jugoslavije«, kao što se to počelo u poslednje vreme, znači rušiti nacionalni karakter Jugoslavije; i zemlju, koja je naše, jugoslovensko (ili, ako hoćete, srpsko, hrvatsko i slovenačko!) ognjište, svesti na bezličnu nacionalitetnu konstrukciju u kojoj Srbi, Hrvati i Slovenci ne pretstavljaju ništa više od Madžara, Nemaca, Aronauta itd.; i koja po malo liči na han, koji je svakog onog ko je u nje svratio. Ne može se, dakle, u jednom dahu govoriti o »Srbima, Nemcima, Madžarima itd.«, kao što to čine izvesni govornici i napisi iz krugova HSS; ili se, za volju izbornih rezultata, takmičiti u potkusurivanju inorodnih skupina, kao što se to činilo, na žalost, sa sviju strana, od početka naše države, a što je dalo VRLO NEPOVOLJNE REZULTATE, BAŠ U POGRAĐNICIM, DAKLE U NAJOSET LJIVIJIM KRAJEVIMA JUGOSLAVIJE.

Najgore od svega je, pak to, kada mi sami, U SVOJE MEDJUSOBNE SPOROVE UVLAČIMO INORODNE ELEMENTE, jer od toga mogu da izvuku koristi samo oni, dok šteta ide isključivo na račun državnog naroda i državne celine. Mogu Srbici i Hrvati da se natežu, bilo oko kog kraja naše države, ali ni Madžari ni Nemci, ni Aronauti, ni Italijani nemaju u tom natezanju što da kažu, niti je dopušteno da ih zovemo u pomoć, jedni protiv drugih. Pa, kao što su do sada našoj nacionalnoj stvari škodile sve one grupe i režimi, koji su, iz partijskih interesa, podupirali inorodni život protiv domaćeg, tako i sada najveća šteta iz naših medjusobnih sporova može da nastane onda, ako Hrvati budu mazili inorodne elemente protiv Srba, i obratno.

Hrvatski nacionalizam se danas i suviše ističe, vis-a-vis srpskog i jugoslovenstva, ali zato i madžarska i nemačka manjina prenose centre svoje akcije u Zagreb, videći tu vrlo podesno tlo za rad. Sličnih nastranosti ima i kod srpskih grupa, a nekada ih je bilo mnogo više. Međutim, nije ovo

Za „Sokolski Glasnik“!

Savez Sokola K. J. uputio je okružnicu svima župama u kojoj između ostalog kaže:

U naročitim okružnicama i u člancima „Sokolskog glasnika“ istaknuta je žalosna pojava, da PRILIĆAN BROJ SOKOLSKIH JEDINICA NIJE PRETPLAĆEN NA SOKOLSKЕ LISTOVE. Štete od toga teške su i sa ideo- loškog i sa gledišta finansijske pojedinih listova. Naročito skrećemo pažnju na čijenjenu, da „SOKOLSKI GLASNIK“, glavni organ Saveza SKJ, ne broji među svoje pretplatnike jedan deo društava i četa. U današnjim prilikama, kad je duhovna jednodušnost i organizaciona solidarnost sokolstvu najpotrebnija, „SOKOLSKI GLASNIK“, sa svojom misijom ujednačavanja gledišta, pravilnog obaveštavanja i podizanja duhova, NEOPHODNO JE POTREBAN U SVAKOJ SOKOLSKOJ JEDINICI, koja iskreno misli da pravilno sokoluje i pravilno sokolski radi. Konačno, okolnost da sve sokolske jedinice budu pretplaćene na „Sokolski glasnik“, koristila bi i samoj kancelariji Saveza, jer bi se mnogobrojna službena obaveštenja mogla da saopštavaju samo preko „Sokolskog glasnika“ i da se na taj način uštide troškovi oko okružnica, raspisa itd.

Stoga pozivamo br. župu da PREDUZME SVE DA SVAKA NJENA JEDINICA, DRUŠTVO I ČETA, BUDU PRETPLAĆENI NA „SOKOLSKI GLASNIK“. Napominjemo br. upravi župe, da bi bilo potrebno da se na Glasnik pretplate i članovi uprave sokolske župe.

DRUGA RADIO-REPORTAŽA
Druga radio-reportaža Saveza Sokola održaće se u petak, 29. marta u 7.15 na veče. Svi Sokoli treba da je čuju!

država Srba, Hrvata, Slovenaca, Nemaca, Madžara itd., već država Srba, Hrvata, i Slovenaca, dakle ISKLJUČIVO JUGOSLOVENA, u kojoj, kao i u svima, pa i najhomogenijim državama Evrope, žive još neke inorodne manjine. Ali ni u jednoj od tih država te manjine nemaju prava da odlučuju o vodjenju osnovne državne i nacionalne politike, ili da čak presudjuju u sporovima koji se odnose na interesu državnog naroda.

Svaki onaj, koji ih u to uvlači, radi ne samo protiv jugoslovenstva, već i protiv srpskog, hrvatskog i slovenačkog. A sokolstvo, kome su nacionalni interesi iznad svega, i kome je i najlučki protivnik, ako je Srbin, Hrvat ili Slovenac, sto puta bliži od inorodca, treba da pazi, da se takav protunarodni rad svuda suzbija i da se na svakom koraku imaju U PRVOM REDU PRED OČIMA INTERESI JUGOSLOVENSKE DRŽAVE I NARODA.

Kamo sve ova vodi?

U ovim teškim danima, u bivšoj Primorskoj banovini, sokoli sa bolom, ali i ponosom gledaju na prilike u kojima je sokolstvo moralo raditi za vreme tudinske, austrijske vlasti i na žrtve, koje je doprinisalo za provadanje sokolske misli. Jer sokolska misao bila je i onda, ne samo plemenska, već i šira: jugoslovenska i slovenska. Zato je sokolstvo bilo zlo videno od austrijskih državnih i vojnih vlasti, jer su one razumele da ta misao traži oslobođenje Srba, Hrvata i Slovenaca od tudinske vlasti, ujedinjenje svih Južnih Slovena. Za to su g. 1914 sokolska društva bila raspuštena, a videniji sokoli utamničeni i mučeni.

Sokolstvo je, zato bivše Austro-Ugarske imalo i do mačih protivnika, pa su mnogi omrčili obraz i izgubili dušu denuncirajući sokole austrijskim vlastima. Ti denuncijanti su se šepurili u ondašnjem društvenom i javnom životu, dobivali razne časti i crpli svakojake pogodnosti i koristi. Sokoli su dostojanstveno izdržali sva ta poniženja, i nisu nikad izgubili dostojanstvo čoveka, ostajući i u najtežim danima svesni i puni vere u slobodu i jedinstvo Srba, Hrvata i Slovenaca. Mnogi od njih nisu imali sreću da to dožive, a oni koji jesu, doživeli su posle svih tih nevolja, — još i bolnija razočarenja. Ne zato, što se raniji protivnici i negativi nisu progobili, što nisu ispaštali grehe učinjene narodu i domovini, nego što su ti izrodili, umesto kazne, bili nagradeni za svoj austrijski rad, koji je nacionalnim i sokolskim borcima, pribavio toliko patnja, nevolja i nesreća.

Naše su prilike, odmah u početku oslobođenja, posle

talijanske okupacije, bile takve, da su protunarodni slugani znali veštvo iskoristiti strančarske spekulacije i slabosti, znali su se snaći i iskuljiti onako, kako je bilo u prilog vodećim strančarima, pa su dobivali zgodna, unosna i uplivna mesta, otakle su opet mogli škoditi svojim bivšim žrtvama i progoniti ih. I sokoli idealisti, držeći se one: „Ni koristi ni slave“, ostali su zapostavljeni i za vreme onih režima, koji su se najviše hvatali jugoslovenstvom i najviše ga kompromitovali, da opet, u obratnim prilikama, posle narodnog sporazuma, dožive drugo, gorko razočaranje: da za svoj dosledni, nesebični pošteni rad za Kralja i Jugoslaviju budu opet proganjeni, izbačeni iz službe, premeštani u najzabitnija mesta, da budu napadani i tučeni kao najgori zločinci.

Mislimo, da nema na svetu države, u kojoj se dopušta da se progone borci slobode i jedinstva države, pioniri ljubavi, bratstva i sretne budućnosti, kao što je to slučaj kod nas, sa sokolima i Jugoslovenima. S jedne smo strane izloženi sili i nepravdi, a sa druge prepusteni sudbini.

Kamo vodi, dokle će dovesti i komu može da koristi ovaj gubitak svačanja prave narodne i državne orijentacije, ovo naopako shvaćanje dužnosti prema požrtvovanim i nesebičnim nacionalnim radnicima? Nama sigurno ne, nego tudincima, koji i danas, posle našeg oslobođenja, imaju na raspolaganje dosta besvesnih, koji hoće da ruše slobodu, koju smo velikim mukama stekli. Ali, — ne dao Bog, — dode li sve to ponovo u opasnost, opet će sokoli i jugoslovenski nacionalnosti biti ti, koji će se prihvati posla da „bez koristi i slave“ leče i spašavaju ono, što su smušenjaci pokvarili i da grade ono, što su neražumni i tesnogrudi špekulantni razrušili.

Šibenik.

A. V.

IZ UREDNIŠTVA

Zbog tehničkih razloga, današnji broj „Sokolskog Glasnika“ izlazi iznimno na šest strana. Idući brojevi će izlaziti redovno na osam strana.

Skupština župe Šibenik-Zadar

Godišnja skupština Sokolske župe Šibenik-Zadar održana je 19. i 20. marta, u prisustvu delegata iz preko 40 jedinica, koji su prisustvovali pretkonferencijama, na kojima su pretresana sva pitanja koja zanimaju sokolstvo. Raspravljeni su planovi za rad u ovoj godini. Skupština je otvorio starešina br. Pavle Kovačev, istakavši uspešan rad u minuloj godini uprkos poznatim prilikama. Govorili su braća Ježek i K. Grubišić, načelnik, pa je uzeo reč delegat Saveza Sokola K. J., br. Miroslav Vojinović, koji je podvukao žaljenje br. Dr. Belajčića, što je bio sprečen prisustvovati skupštini. Br. Vojinović pohvalio je pozrtvovani rad Sokola župe Šibenik-Zadar, kome Savez predaje naročitu važnost i posmatra ga sa divljenjem. Dodirnuo se i opštih prilika, pozavši braću da i dalje ustraju u svome radu za sokolske i narodne ideje.

U novu upravu izabran je starešina br. Kovačev, zamenici Lj. Montana, T. Mimica i A. Obratov, načelnik K. Grubišić, zamenici D. Cenić i I. Jerković, načelnica T. Grubišić, zamenica Vj. Milačić, tajnik J. Ježek, blagajnik L. Ivanik, prosvetar Dr. I. Mišura i još desetak braće.

Na koncu je jednoglasno doneta rezolucija, u kojoj se kaže:

1) Sokolstvo, svjesno svetosti svoje misije u našem narodu, ostaće kao i do sada odlučno na braniku onih načela kojima je i do sada bilo prožeto, nepokolebljivo u uvjerenju, da je samo u velikoj i konsolidovanoj Jugoslaviji zagarantovana sretna budućnost svih Srba, Hrvata i Slovaca.

2) Svjesni da jugoslovenstvo nije ničiji izum, nego rezultanta kolektivnog uma čitavog našeg naroda, emeniranog riječima i djelima najboljih i najvećih sinova njegovih, naše sokolstvo može da gleda veličinu i konsolidaciju Jugoslavije jedino u potpunoj pobedi velike jugoslovenske misli.

3) Odlučno i postojano u svojoj vjeri i odluci, i sada kao i do sada, sokolstvo otvoreno i neustrašivo izjavljuje, da ga nikakva sila neće pokolebiti u zavjetnoj njegovoj misli: Od Soče do Vardara, od Dunava do Jadra, jedan narod, jedna država, jedan Kralj!

Prožeto svještu tih idealnih, a daleko od natruha dnevnih stra-

načko-političkih dogadaja, sokolstvo će i dalje, kao i do sada, biti rukovodeno jedno ljubavlju u svome radu za dobrobit svih dijelova i svih članova naše zajedničke domovine Jugoslavije. Obzirom na to sokolstvo:

a) najenergičnije protestuje protiv svih nasilja, šikaniranja, kršenja postojećih zakonskih propisa, što se sve danas ispoljava nad sokolskom imovinom i životom pojedinih sokolskih funkcionera i radenika;

b) ogradije se protiv svih insinuacija, dolazile one bilo s koje strane, smatrajući jedno i drugo rezultantom zle krvi i neupućenosti.

5) Izražava se puno povjerenje Upravi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije sa vjerom, da će i dalje ostati odlučno i energično na braniku interesa jugoslovenskog sokolstva, a s time i na braniku ove državne zajednice.

Просветни течјај у Скопљу

Просветни одбор соколског друштва Скопље II — Ханријево одržalo je godišnju skupštinu u društvenom domu, u prisustvu brojnog članstva. Izabrana je u glavnom stara uprava, na čelu sa Ferdom Karlavarem. Iako u teškim prilikama, društvo nastavlja redovitim radom. Uz rad u sokolani, društvo ima vrednu diletantsku sekцију, коју vodi a-gilni просветар, br. Cvjetko Kancijanić.

Godišnje skupštine naših jedinica

Sokolsko društvo Kastav održalo je godišnju skupštinu u društvenom domu, u prisustvu brojnog članstva. Izabrana je u glavnom stara uprava, na čelu sa Ferdom Karlavarem. Iako u teškim prilikama, društvo nastavlja redovitim radom. Uz rad u sokolani, društvo ima vrednu diletantsku sekцију, koju vodi a-gilni просветар, br. Cvjetko Kancijanić.

* * *

Sokolsko društvo u Somboru

održalo je godišnju skupštinu pred velikim brojem članstva, kod koga je vladao ogroman interes za skupštinu i rad na njoj. Iz podnetih izveštaja vidljiv je svestran i uspešan rad društva u svima pravcima. Skupštinu je vodio dosadanji starešina br. S. Lalošević. Izabrana je nova uprava, u koju su pored starešine, br. Dr. M. Petrović, ušli braća M. Radić, V. Plavšić, I. Odabašić, R. Lutkić, M. Josić, A. Moširević i ostali.

* * *

Sokolska četa Novo Čikatovo

održala je godišnju skupštinu, na kojoj je istaknut plodonosan rad u svim pravcima, a naročito u pitanju podizanja doma, kod čega su se istakli svi otisci čete, a napose diletantski, koji je predio nekoliko pretestava sa kojih je prihod upotrebljen za gradnju doma. Uspešno radi i Strelički otsek. U novu upravu izabrani su Đ. Banović, D. Prokić, D. Batinić, Z. Pavlović, M. Novičić, i dr. Nova uprava preuzeila je u dužnost dovršenje doma i pripreme za proslavu 1941. godine.

* * *

Sokolska četa Primišlje

održala je 10. marta godišnju skupštinu koju je otvorio starešina Novković Milovan, u prisustvu brojnog članstva i delegata sokolske župe, Vitas Dušana iz Slunja te načelnice Trkulja Ljubice. Iz izveštaja se vidi da je rad čete bio u svakom pogledu zadovoljavajući, uprkos prilikama koje vladaju na području Banovine Hrvatske. Dosadanji starešina, br. Novković Milovan, je održao lep govor, kao i br. Vitas Dušan, a potom se starešina Novković povukao, pa mu je, na predlog br. Glumac Miloša, izraženo priznanje. U novu upravu, pored starešine, br. Kovačević Radovana, birani su: Novković Milovan, I.

B. S.

Prednjacički tečaj župe Bjelovar

Sudeći po izvesnim pojavama na teritoriji sokolske župe Bjelovar, čini se da se nešto malo popravljaju prilike za sokolski rad u ovom delu naše otadžbine.

Jedna od takovih pojava jest i 10-dnevni župski prednjacički tečaj, koji je održan u Bjelovaru od 7 do 16. marta. Tečaj je održan pod voćtvom župskog prednjaka, br. Kalmana Slavka, a osim njega u tečaju su predavali: župski načelnik, Tatalović Nikola, župski starešina, Vukobratović Dr. Mihajlo, te Vukobratović Vaso i Dujanović Dr. Petar, lekar. U te-

čaju je bilo 16 polaznika, a dnevno se radilo 9 sati. Disciplina je bila uzorna, a uspeh u svakom pogledu odličan. Prehrana i nastanak je bila organizovana za jedinčki.

Na završetku su održani ispitni, a od strane ŽPO darovana je svakom tečaju knjiga br. Ganga „U sokolskom krugu“ i knjiga S. Roce „Što treba da se zna“.

Održavanje ovog tečaja daje nade da će se sokolsko delovanje na teritoriju župe Bjelovar u buduće uspešnije i pod povoljnjim prilikama odvijati.

Sokolstvo u Južnoj Americi

„JUGOSLOVENSKI GLASNIK“, koga već nekoliko godina izdaje u SANTIAGU, u republici Čile, g. JURAJ MATULIĆ-ZARINOV, odlični rodoljub i publicist, rodom sa ostrva Brača, objavio je povodom praznika Prvog Decembra naročito svećani broj na 62 strane i bogato ilustrovan, u kome se nazazi i ovaj napis, pod naslovom „Iseljenici i sokolstvo“:

Kad se ima da piše o iseljenicima, treba pisati i o sokolstvu. Ono je temeljni kamen, života, rada, napredka i prestiža prvoga, i, jedan bez drugoga, s narodnog gledišta, nemože da postoji.

Potvrđenje prednjeg daju nam braća u Sjevernoj Americi, koji, narodno svjesni, nastojali su odmah po njihovom naseljivanju oko stvaranja Sokolskih društava. Nisu gubili vremena i danas broje sa jakim sokolskim ustanovama, sa čijim radom, na narodnom, tjelesnom, moralnom i duševnom odgoju, sa pravom se i ponose.

Njihovi sletovi živi su dokaz tog

marljivog i patriotskog rada, i u njima se vidi postignuće usavrsenosti cijelokupnog čovječkog odgoja u pravom sokolskom duhu. I ako nadodamo jošte, njihova učestvovanja u svim dosadanjim Sveslovenskim sokolskim sletovima, održanim u raznim slovenskim državama, onda njihov rad se više ističe i isti ih pokazuje predostalom narodima, kao sinove jednog velikog, ratišnog, marljivog i miroljubivog naroda.

Mi, sa ovog hemisfera, nismo imali iste sreće oko razvijanja Sokolskih Društava, ali mislim da to ne može biti posljedica jedne nepredvidenosti naseobina. Ipak, nešto se je uradilo. Tu imamo, u prvom redu, Punta Arenas čije Sokolsko Društvo proslaviti će do skora, trideset godišnjicu svog uspešnog rada. Slijedeju Antofagasta, Buenos Aires, Shuquicamata i druge naseobine, među kojima Sokolske organizacije vrše svoje djelovanje u pravom sokolskom duhu.

Rad ovih društava, u koliko s

narodnog gledišta se tiče, je neprocijeniv. Iako se on ne može usporediti sa onim kojeg razvijaju braća u Sjevernoj Americi, ipak, treba priznati njegovu važnost. Ogromne dalečine koje dijele naseobine glavni su razlozi tog manjeg napredka. Njihov djelokrug je sama ograničen, tj. razvijaju svoj rad samo među nasebinama, nu kad bi im bilo moguće organizirati sletove, uvjeren sam da njihov napredak bi bio mnogo veći.

Ali valja istaknuti da i ovaj rad u svojoj sredini je uspešan i od velike koristi. On je organ, čiji plamen se neće lako ugasiti. Uzdržava vruće narodne osjećaje i ljubav prema svom narodu i domovini, i sa svojim sudjelovanjem u raznim sportskim utakmicama, probuduje u nasebinama, neopisiva oduševljenja. U svakoj prigodi ove daju povoda simpatičnim manifestacijama prema svojoj mladini.

Autor članka, g. J. G. K. upućuje zatim i koloniji u Santiagu poziv, da što pre pristupi osnivanju sokolskog društva, u interesu tamošnje naše omladi-

ne. Novac za zidanje dvorane i doma ne treba žaliti. Zatim za-vršava:

„Punta Arenas i Antofagasta sredili su svoja Sokolska društva u dvorane koje su specijalno za njih priredili, i stavljaju naseobini na srce da slijedi njihov primjer. Nek uživaj misli na ono što mladež znači za naseobinu.“

Stvarajmo dvorane i šaljimo naše sinove u Sokolska društva, i ti omladino, velika nado naseobine, otresi sa tebe onu indiferentnost koja te vodi k uništenju izvora tvojih, fizičkih, moralnih i duševnih snaga i vrstaj se u sokolske redove!“

SOKO U ALIKIPA

Pišu nam iz Alikipa, u Južnoj Americi: Dana 19. februara održana je ovde vrlo uspela skupština našeg Jugoslovenskog sokolskog društva, koje je osnovano još godine 1936, i koje je u početku vrlo lepo radio. U poslednje vreme je taj rad bio nešto popustio, ali na inicijativu bratskog Saveza i brata Grdića opet su se okupili stari Sokoli i jugoslovenski rodoljubi, pa su odlučili da započnu intenzivnim radom. Uspeh godišnje skupštine pokazuje da će do tog rada doći, jer je na skupštini uzeo učešća veliki broj naše braće, pa su, sa najvećim oduševljenjem, stvorene važne odluke. Tako se već 22. marta drži prva javna vežba, koja se marljivo sprema, a naša mlada braća marljivo čitaju sokolske knjižice i sokolske novine. Postoji namera da se osnuje sokolski tamburaški zbor i sokolska muzika, te da se ove godine održi zajednički sokolski slet, sa braćom češkim Sokolima. Najveće oduševljenje izazvala je odluka, da naše društvo, sa što većim brojem članova učestvuje na velikom Svesokolskom sletu u Beogradu, godine 1941, i na svečanostima punoletstva našeg uživnog vladara, Kralja Petra II.

Interes za sokolstvo postoji i u drugim mestima ovog kraja, pa je odlučeno da se poduzme akcija,

da se osnuju još neka sokolska društva, koja bi sva bila učlanjena u Jugoslovenskoj sokolskoj župi Alikipi. Za starešinu društva u Alikipi izabran je zaslužni osnivač društva, Petar Medaković, a u upravu su ušli braće Teodor Lovrić, M. Komozec, Zoran Radulović, B. Volarov, Besi Vignjević, Simica Polovina, D. Karamarković i S. Prišuta.

Iz slovenskog sveta

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Naročito uzbudjenje u nemačkim krugovima je izazvala činjenica, da je u varoši Taus, češki student Smutek, 20 marta ubio jednog činovnika Gestapa, baš u momentu kada je ovaj htio da ga uhapsi; a gotovo u isto vreme izvršeno je ubijstvo i nad dvojicom nemačkih pograničnih stražara, u Birkenu. Češka vlada u protektoratu morala je preduzeti vrlo oštре mere, da se pro-nadu krvici, koji medutim još nisu pronadeni. Ma da se ističe da su to pojedinačni slučajevi, nemački listovi prete represalijama.

Izdat je, medutim, nalog, da do početka školske godine 1941 treba da se objave novi udžbenici za istoriju, u duhu današnjih prilika. Prema pouzdanim informacijama, Nemci traže da se u tim udžbenicima naročita pažnja posveti prednostima, koje Česi imaju od stvaranja protektorata; a da se kao najsrđnije vreme češkog naroda označi 300-godišnje ropstvo pod Habsburgovcima, posle bitke na Beloj Gori. Na protiv, će u najcrnijim bojama biti opisano 20 godina samostalne države. Pošto je, medutim, teško naći autora za takve udžbenike, izgleda da će oni biti prevedeni sa nemačkog.

Iz Berlinajavljaju, da će svaki opštini u Protektoratu biti dodeljen po jedan nemački opunuomočnik, koji će imati zadatak, da odlučuje o načinu obradivanja polja, o razdeobi agrarnih kultura, o trgovini stokom itd. — Regulaciona komisija u Pragu, koja je imala pravo da ekspropriira zemljišta, potrebna za urbanistički razvoj Praga, preuzeta je potpuno u nemačke ruke, a njen šef je dobio diktatorske punomoći. Pod izlikom eksproprijacije, zbog regulacionih potreba, ide se za tim da se ekspropriira što više češkog imetka i da se Prag izgradi kao nemački univerzitetski centar. Već je gotov plan za ogromnu zgradu nemačkog univerziteta u Pragu, koja

će imati formu kukastog krsta. — Posle Konstantina Hoesse, koji je u nemačkom Rajhstagu predstavljao „nemački Prag“, sada je imenovan još jedan predstavnik Praga, Dr. Meckel.

ČESI I POLJACI

Čehoslovački poslanik u Parizu, Osusky, održao je nedavno u Katoličkom institutu u Parizu predavanje o Čehoslovačkoj tradiciji. Na koncu predavanja je pročitao istorijsko pismo češkog kralja, Přemisa Otokara II., poljskog kralju, u kome češki kralj govori o sudbinskoj povezanosti češkog i poljskog naroda, izjavljajući, da Češka tvori prirodnu odbranu Poljske, protiv nemačke ekspanzije.

VESTI IZ SLOVAČKE

Bratislavski listovi su objavili, u poslednje vreme, nekoliko zanimljivih osuda. Tako je n. pr. seljak Kolomozlik, iz Radošovice, bio osuden, zato što je javno govorio, da želi obnovu Češkoslovačke republike. Seljak Satinak, u Nitri, je u većem društvu govorio, da će se vratiti lepa vremena češkoslovačke republike, a radnik, Bencer, je napadao Nemece, da iskorisćuju Slovačku, pa je žalio za Česima. Stolar Najvirt, u Topočanima, je u društvu govorio, da će se Beneš vratiti, a željezničari, Juriša i Gurin, vredali su Nemce.

»Češkoslovensky Bojk« (Pariz), od 22 marta, donosi članak, u kome tvrdi da je Šanjo Mach po-kušao da izvede državni udar u Slovačkoj, pomoću Hlinkine garde i uz potporu Nemaca. Mach traži potpuni totalitarni režim i zahteva za sebe ministarstvo unutrašnjih poslova, da bi mogao oštiri goniti preostale Čehe. Pošto Tiso neće da mu da to mesto, došlo je do oštrog spora, pa je Šanjo Mach pošao u Berlin da svojim protivnicima pokaže, da uživa potpuno poverenje Nemača. Pariski list tvrdi, da Šanjo Mach neće mirovati i da želi da postane potpunim diktatorom u Slovačkoj.

Пољопривредни течај соколске чете Семизовац

Дне 15 фебруара, на иницијативу Соколске чете Семизовац (јупа Сарајево), а извршујући завет, дат у С.П.П., почeo је са радом једномесечни пољопривредни течај за чланове и нечланове Сокола из овог села. Предавања су вршена три пута недељно, тако да је у свemu одржано 30 радних теоријских и практичних часова. Овај течај обухваћао је веома обилно гравитиво из свих пољопривредних занати, као градинарство, ливадарство, пчеларство, сточарство,

чаяца подељене су награде у аклемарским ножевима, воћарским маказама и тестерама, које су даровале Жупа Сарајево и Савез Сокола.

Pриликом закуске, којом је закључен течај, бр. Мијатовић је поздравио ову акцију вредне Соколске чете Семизовац, неobično корисну за унапређење пољопривреде и за изобразбу напредних пољопривредника. И засланик Банске Управе, г. Бабин, такође је поздравио акцију чете Семизовац и обећао да

живинарство, сточну хигијену, слекарство, сељачко газдовање, задругарство и т. д. — Течај је успешно завршило 35 течајаца.

Поред чете, за успех овога корисног течaja несумњиво има пуно заслуга и Пољопривредно одељење Кр. Банске управе дринске бановине, као и Ниже пољ. школа на Бутмиру код Сарајева, јер су они дали предаваче — стручњаке за предмете бесплатно.

Течај је на свечан начин закључен прошле недеље у присуству изaslaniča Краљ. банске Управе, пољ. инспектора г. Стевана Бабића, реф. за соколске чете Жупе Сарајево, Андрије Мијатовића, директора Ниже пољ. школе у Бутмиру г. Гашине, наставника, браће Хузбашине, Антонија и Видојевића, те бројног чланства. Том приликом шеснаесторица најбољих течајаца

ће Банска управа помагати сваку акцију соколских чета у овом правцу, јер у њима види пожртвоване сараднике на заједничком послу, око подизања села.

Говорио је и г. Гашин, а стаreshina чете, бр. Јово Максимовић је чашом воде, место вина, сељачким народним језиком издржавио, а за њим и начелник чете, бр. Видак Конзуловић.

Чета Семизовац је, у оквиру Соколске Петрове Петојетке, извршила низ соколских калемарских похода у оближња села, којом приликом је окалеђено на стотине воћака племенитим калемима и одржано неколико кратких калемарских течева.

Овим својим радом Соколска чета Семизовац је пружила пример осталим четама; како треба да раде преко зиме и да држе чланство на окупу.

К. Тодоровић.

Iz Č.O.S.

19 марта је preminuo u Pragu brat František Souček, jedan od najzalužnijih članova i najboljih vežbača Vinohradskog Sokola, u 67 godini života. Brat Souček je u starijoj generaciji, sve do svetskog rata, bio pretstavnik atletike u češkom sokolstvu, па је на том пољу odnosio i svetske rekorde. Naročito se isticao na VI svesokolskom sletu, u poznatoj Maraton-skoj sceni, svojom zaista atletskom pojavom, која је izazivala опште udivljenje, и која је slikaru Šimunu poslužila као модел за sjajni plakat sleta, године 1907. Praško sokolstvo оprostило се vrlo srdačno sa preminulim bratom.

премештили само затај, што су били agilni članovi sokolskih društava u Sušaku i okolini; и што су добри Jugosloveni. Svi su preko deset godina na svojim mestima i vršili су dužnost na opšte zadovoljstvo. Svi su očevi dece, која idu u srednje škole, а брат Dubrović je već 21 godinu ovde, и сада се наједном шаљу у села, где никакве srednje škole nema, само да се upropaste i oni i njihove porodice. Čuje се, да се спремaju i dalja premeštanja, sve u истом духу ината, mržnje i rušenja.

PREMEŠTANJA SOKOLA

Pišu nam iz Sušaka: Odavde je premešten brat Šuraj Josip, učitelj, i poslat u jedno selo u Slavoniju; dok je brat Slavko Dubrović premešten u dalmatinsko Zagorje, a Silvije Mihelić u jedno selo, u srežu Stolac. Svi su oni

Соколска академија у Народном позоришту

Соколско друштво Београд II приређује 31 марта, у Народном позоришту, код Кнежевог споменика, своју VII академију, са врло бираним и занимљивим програмом. На програму се налазе различите вежбе и игре, мушке и женске деше, мушки и женски нараштаја, те чланова и чланица. Осим тога, у програму учествује и брат Д. Гошић, члан Народног позоришта, а вежбе прати музика Краљеве гарде.

Карте за ову академију треба благовремено набавити у књижари Рад. Ђуковића, Теразије 17, код фирме „Американ гума“, Кнез Михајлова 3; или, на дан академије, на каси Позоришта.

Топло препоручујемо посету ове академије како браћи соколима тако и пријатељима соколства, јер ће на њој имати једно ретко уживање и провешиће неколико тренутака у узбудљивом расположењу, гледајући разнолике живе слике које се ређају све лепша од лепше. У програму су пата и објашњења из којих се види шта претстављају и шта казују појединачне вежбе.

Почетак тачно у 11 часова.

Papin uskršnji govor cenzurisan u — Zagrebu!

Cenzura u Banovini Hrvatskoj postaje iz dana u dan sve — nemogućnija... Imamo pred sobom poslednje brojceve nekih jugoslovenskih listova, који izlaze u Banovini Hrvatskoj, a који су, ni manje ni više, nego na 43 do 57 mesta zaplenjeni! Ali vrhunac „slobodarstva“ pokazala je ta cenzura time, што је џак и uskršnji govor Pape Pija XII, u „Hrvatskom dnevniku“, delimično zaplenila.

Pošto je taj govor objavljen, i u Beogradu, i u čitavom svetu, потражили smo tu „strašnu rečenicu“, izrečenu od vrhovnog poglavara katoličke crkve, a која nije smela da dode do znanja hrvatske katoličke javnosti. I она гласи: „I ono što bi moglo biti стављено u корист благостања i napretka naroda, данас је пошло drugim tokom, да bi izazvalo поље i ruševine“.

Da se gospoda u Zagrebu nisu pobojali možda, да је Sveti Otac time ciljao i na rušenje sokolskih domova... I џак је да kaže на то „Hrvatska Straža“, да „protukatoliki“ Beograd daje pun publicitet papinom govoru, a „najkatolički“ Zagreb da ga — cenzuriše?...

POROKA ODLIČNEGA SOKOLSKEGA PARA

Na Jožefovo sta se poročila u Ljubljani vrla sokolska delavca društva Sodražica, br. Fran Fajdiga, lesni industrijač, ter sestra Rožca Kastelićeva, učiteljica u Sodražici.

Brat Fran Fajdiga se udejstvuje u sokolski organizaciji že od rane mladosti. Se kod dijak je telovadol pri Sokolu II. u Ljubljani, dalje pri Sokolu Maribor-Matica, ter kod namestnik načelnika pri društvu Slovenjgradec. Kot odličen sokolski delavec in tehničar je načeloval našemu društvu polnih 10 let. Več let je zavzemal mesto okrožnega načelnika dolenskega sokolskega okrožja in sodeloval u župnem tehničnom odseku. Kot izbornega igralca smo ga videli nastupati pri raznih igrah dramskega odseka. Ob priliki društva 30-letnice mu je bilo poverjeno stastovanje našemu društvu, katero vodi z velikim uspehom.

Sestra Rožca Kastelićeva se udejstvuje v društvem prednjačkem zboru ter bila tudi dalje časna okrožna načelnica dolenskega okrožja. Več let je bila društvena tajnica in nekaj časa tudi tajnica sokolskega prosvetnega okrožja. Poleg tehničkega dela, se je udejstvovala tudi pri prosvetnom odseku ter sodelovala pri raznih igrah katere je večkrat tudi sama režirala.

Obadvema izrekamo naše najiskrenejše bratske čestitke in želimo vso srečo v bodočem življenju. Zdravo!

Наши у Немачкој

Одлуком полицијских власти у Целовцу затворен је словеначки „Бачки дом“ у Целовцу, где су били на стану ћаци, који су похађали гимназију у Целовцу. Дом је основан 1907 год. и састојао се од две зграде у Ахачевој улици. Ту је било места за 35 ћака. Раније су ћаци словеначке народности били већином настањени у бискупском итернату „Маријанишче“. 1938 године запослена је „Маријанишче“ омладинска организација „Хитлерџенг“, а католичким ћацима је дозвољено да се преселе у Ст. Паул. Али у току школске године итернат са гимназијом прешао је у руке националсоцијалистичких професора.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Zagreb I, održalo je 16. o. m. članski sastanak, sa programom i plesom koji je uspio preko očekivanja. Posjelo je otvorio starješina, Dr. Prof. Fran Zavrnik, naglasivši, da su oni koji su u sokolstvu lako stupili, lako i otišli. Ostali su prokušani borci, koji će ustrajati u borbi, do pobjede sokolskih načela. U programu su sudjelovali br. Svetislav Ognjanov (violina-solo), uz pratnju s. Pittner (klavir), čija je izvedba Corelli: 12. sonate kao i ostalih komada nagrađena burnim aplauzom. Isto tako su odusjevljeno primljeni s. Justin (sopran) kao i braća Lukijanović (havajske gitare). Uz odlični jazz-orkestar sokolskog društva Zagreb 3, produžena je nevezana zabava sa plesom. Priredivači mogu da budu potpuno zadovoljni, jer je sastanak bio posjećen u ogromnoj večini omladinom, što znači da je budućnost naša. Zagrebačka sokolska društva nastavljaju, bez obzira na zapreke, sa radom, pa će i protivnici uvidjeti, da od konstruktivnog sokolskog rada nemože biti nego samo dobro državi i narodu.

M. M.

*
Sokoli sela Novo Čikatovo (društvo Priština) preduzeli su da svojoj četi sagrade dom, koji bi dostojno reprezentovao sokolsku organizaciju u ovim krajevima, gde je naš živalj vrlo redak. Iako je u selu tek oko 370 naših naseljenika, akcija za podizanje doma imala je vidnog uspeha za kratko vreme. Sokolska četa se obratila na razna nadleževa i za pomoć, koju su joj do sada ukazali Savez Sokola K. J., Ministarstvo poljoprivrede, Narodna skupština, Banska uprava, a očekuje se pomoć sa još nekoliko mesta. Radovi se izvode bez prekida. Potrebno je još oko 25.000 dinara, da dom bude potpuno dovršen. Nj. V. Kralj blagozvoleo je odobriti, da dom nosi Njegovo ime.

*
Dilektantska sekacija Sokolskog društva Kastav, kod Sušaka, radi vrio uspešno. Do sada je sekacija nastupila sa Nušićevim komadom „Vlast“ i Trifkovićevim „Školskim nadzornikom“ u Kastvu i u okolnim selima, Dražicama-Zametu i Jurčićima. Sve predstave bile su odlično posećene, i izvedene na opšte zadovoljstvo; a uspeh Sokola je velik, i pored neprilika koje mu čine protivnici.

*
Sokolsko društvo Vela Luka lepo radi. I ako su ga ove godine, radi novo nastalih prilika, zatekle mnoge nedaće, ono se neda. Rad je u društvu postrošten i osjeća se mnogo više volje i elana u radu. Poduzeli smo akciju za obnovu muzike, kojoj su bili oduzeti instrumenti. Naša se muzika bila dovinula do zamjerne visine, pak je bila prva u našoj župi, a jedna od najboljih u cijelom Savezu. Zato je poduzeta među braćom i prijateljima sabirna akcija za obnovu muzike. Akcija nam lijepo uspijeva, pa i ovom prilikom apelujemo na sve, da pruže svoj doprinos, da i dalje sokolska muzika na našem Jadranu može gađiti narodne davorije, te da se spremi za veliku slavu, 1941, u Beogradu.

D. A.
*
3 i 10 marta odžali smo u društvenim prostorijama lepo uspjele dvije čajanke, a 17 marta je brat P. Stipković održao predavanje „Braća Česi u prošlosti i sadašnjosti“, pa je time naše društvo održalo dan žalosti nad gubitkom slobode braće Čeha.

Iz Sokolske župe Sušak-Rijeka. U nedjelju 17. marta održano je na Platku kraj Sušaka, među-

župsko smučarsko takmičenje u smuku. Dužina pruge 1200 metara, visinska razlika 400 metara. U svemu takmičilo se 14 takmičara, od kojih četiri iz Sok. župe Zagreb, a deset iz Sok. župe Sušak-Rijeka. Takmičenje je obavljeno u najboljem redu, po prekrasnom sunčanom danu. Prvo i drugo mjesto naraštajaca i prvo članova, polučili su takmičari Sok. župe Sušak-Rijeka, a treće naraštaja i drugo i treće članova takmičari Sok. župe Zagreb.

*

Sokolskoj četi Račiće, na Korčuli zadan je težak udarac premeštajem vrednog brata Ćire M. Lulića, koji je bio u četi III zamjenik starešine, zdrav. referent i prosvjeter. Za volju onih, koji bijaju tudinske sluge brat Ćiro napušta našu četu i odlazi u Risan, Boka Kotorska, na službu.

U počast bratu Ćiru četa je održala svečanu sjednicu te su ga pozdravili lijepim rečima braća: starješina, tajnik i načelnik čete, a brat Ćiro se srdačno zahvalio. Iza toga je otpjevano „Hej Sloveni“, uz klicanje Kralju, Jugoslaviji, sokolstvu i bratu Ćiru. Brat Lulić je bio ispraćen od strane čete na ladu, gdje je održao oproštajni govor, pozivajući braću, da se stisnu u sokolske redove, zatim je poljubio sokolsku zastavu, a braća su sa svih strana pozdravljala brata Ćiru, uz vijanje zastava.

Neprijatelji sve rade, kako bi mogli da sruše našu malenu, ali jaku četu, ali neka znaju, da je otpuštanje iz službe br. načelnika, premještaj i šikaniranje sestre tajnice, kao i premještaj br. Lulića još jače zabilo naše redove, i nećemo klonutit! Nisu nas pokolebala progonstva Austrije, pa neće ni ova.

*

Sokolsko društvo Konjic održalo je 15. marta Dan sokolske žalosti, u prisustvu cijelokupnog članstva. Prosvetar, brat Bešlagić Šefik, objasnio je svrhu sastanku baš na ovaj dan, kada je daleko nadmoćnija sila umarširala u bratsku Čehoslovačku, pa je tako ukinuta sloboda i nezavisnost, za koju se je ovaj narod većovima, mačem, perom i delom borio.

Predavanje „O braći Čehoslovaci“ održao je podstarešina društva, brat Jovan Rajković. Naročito se zadržao na delu Tome Masaryka i njegovim vezama sa južnim Slovenima. Prisutni su u znak žalosti izvršili minut čutanja, i razili se sa dubokim uverenjem, da bratskom čehoslovačkom narodu mora opet sinuti sloboda.

*

Sokolsko društvo Mokrin je rešilo, da se nedjeljom popodne, umesto igranke, održavaju predavanja u sokolani. Tako je 24. marta održao predavanje brat Ing. Mita Trifunac, član Sokolskog društva Velika Kikinda, o temi „Totalni rat“, na vrlo priступač način, sa sopstvenim fotografijama i grafikonima.

D. A.
*

Sokolsko društvo u Vinkovcima započelo je sa gradnjom sokolskog doma, koji će biti jedna od najlepših građevina a nalaziće se u samom centru varoši. Najpre će se pristupiti podizanju vežbaonice sa svačionicama i kupatilima. Kada bude čitav dom izgrađen, prema projektu odočrenom od Saveza SKJ, predstavljaće monumentalnu građevinu i služiće na ponos ne samo sokolima Vinkovaca već i ostaloj braći.

Sokolsko društvo Dol. Toplice, Dravska banovina, proslavice ove godine dvadeset godišnjicu svoga rada, koji je bio vrlo plodan. Društvo je godine 1931 sagradilo sokolski dom Kralja Aleksandra I.

Sokolsko društvo na rudniku Sisevcu (Senjski Rudnik), uz sudeovanje naraštajca i dece, priredilo je uspelu zabavu sa pozorišnim komadima i pesmom. Čist prihod ove zabave namenjen je putnom trošku sokolske dece i naraštajaca, koji će u grupi posetiti, još u toku ovog leta, Oplenac. Zabava je bila lepo posećena, što dokazuje da su ovdašnji rudarski radnici dobri rođolubi. Nadamo se da će rad našeg društva biti svesrdno potpomognut.

TEČAJ ŽUPE SPLIT ZA SOKOLE KOJI ŽELE KRAĆE SLUŽENJE U KADRU

Od 11 do 17. marta održali smo III tečaj iz gradiva za polaganje ispit za sokole, koji žele da koriste pravo na skraćeno služenje u kadru. Prva dva tečaja trajala su po 5 dana, dok smo ovaj, radi preobilatog gradiva, povisili na 7 dana.

Na tečaju se je radilo najsvjesnije, skoro bez odmora, 8 sati dnevno, pod čisto vojničkom disciplinom. Trebalo je preći 14 predmeta propisanih za polaganje ispita, i to: pismenost, strojna obuka, nastava za galanđe, opis puške, čuvanje i čišćenje oružja i municije, bojni otrovi, stražarska služba, orientacija na zemlji i ratna služba — trčanje na 100 metara, zgibovi u vis, skok u daljinu, tranje na 1500 metara i bacanje ručne granate.

Tečaju je prisustvovalo 37 braće iz ovih jedinica: Trogir 2, Split 2, Vis 8, K. Sučurac 3, K. Gomilica 2, Solin 4, Starigrad 2, Split 3, Vranjic 2, Ložiće 2, Donja Kaštela 4, Lukšić 1, Tučepi 1.

Predavači su bili: načelnik župe, Zvonimir Barišić i članovi stručnog odbora braća: Asanović Boško, pješ. potporučnik i Milivoj Šredojević. Tečajci su bili odlični, pa smo uvjereni, da će njihove starješine u vojski, biti s njima zadovoljni. Ispit su položili svih 37 tečajaca, i to 6 sa odličnim uspjehom, 9 sa vrlo dobrim, a ostali sa dobrim.

KNJIGA O SOKOLSKOM PROSVETNOM RADU

Prosvetni odbor sokolske župe Skoplje izdao je knjigu „Sokolski prosvetno-privredni rad po društima“, koju je napisao Vladimir Pokorni-Salabov, prosvetar društva u Hanrijevu i tajnik Župskog prosvetnog odbora. Knjiga je poslata svim jedinicama u župi.

ISKLJUČEN JE IZ SOKOLSKIH REDOVA

Rešenjem Saveza Sokola K. J. br. 631 od 18. januara o. g. isključen je iz organizacije SSKJ, Došen Dragutin, ranije član Sokolskog društva Novi Sad, zbog raznih disciplinskih istupa na sletu bugarskih Junaka u Sofiji, u julu prošle godine. Skreće se pažnja svima sokolskim jedinicama na gornje rešenje, s time da imenovanog ne primaju u članstvo, ako bi to tražio.

Brat Dr. M. Gradojević o sokolstvu i slovenstvu

Druge predavanje na Sokolskom narodnom univerzitetu, koga je organizovala Sokolska župa Beograd, održao je preksinoč zamenik starešine Saveza SKJ, prof. Dr. Mihailo Gradojević, o temi „Slovenstvo i sokolstvo“.

Pred punom dvoranom sokolskog doma Matica, predavač je pozdravio prosvetar župe, brat Momir Sinobad, a Dr. Gradojević je najpre izložio teško stanje sveslovenske ideje u današnjici obzirom na prilike, koje su nastale poslednjih godina. Ipak kod svesnih Slovena ne oseća se klonulost ni malodušnost. Lozinka: „Ustaj, živi, bori se, ne kloni!“, ostala je i daje zvezdom vodiljom svih dobrih Slovena. Sokoli i te kako osećaju težak položaj pojedinih slovenskih naroda, jer Soko gleda u svakom Rusu, Bugaru, Poljaku, Čehu, Slovaku, Srbinu Hrvatu i Slovencu, u svakom Slovenu svoga brata, i po krvi, i po rasi, i po jeziku. Svesni smo snage slovenstva, i ubedjeni smo da će slovenski narodi jednom zauzeti ono mesto u svetu koje im pripada. Ideje Kolara, Gundulića, Palackog, Gaja, Kopitara, Njegoša, i ostalih slovenskih velikana, biće ostvarene.

Sokolstvo, kao plod sveslovenske ideje bratstva i jednakosti, mnogo je doprinelo poznавanju i zbijavanju svih grana velikog slovenskog stabla. Češki narod, kao slovenski najsvesniji, dao je sloven-

stvu mnogo i mnogo. Svesokolski sletovi u Pragu, slavistički kongresi, lični dodiri itd, najbolji su dokaz za to. Najveća slovenska zemlja, Rusija dokazala je svoju ljubav prema sveslovenskom bratstvu u današnjici i svetskom rata, pomagavši malenu Srbiju, u džinovskoj borbi za opstanak. Nežalost Rusija, umesto da postane stup slovenske ideje, postala je objekt za jedan eksperiment, koji još traje. Tragičnu sudbinu prežeti će i Čehoslovačka i Poljska. Sokolstvo u Češkoj životari, u Rusiji, Poljskoj i Slovačkoj uopšte ga nema, ali njegove ideje žive u tim zemljama, i one će dovesti, pre ili kasnije do pobeđe. Narod Husa, Komenskog, i Masaryka ne može nestati sa lica zemlje. To važi i za Poljsku! I ma šta se dešava, i kod nas i oko nas, mi Sokoli spremni smo na sve. Sokoli su već ranije pripremili rušenju Austrougarske i ostvarenju nacionalnih slovenskih država, pa će pomoći i konačno pobjedi slovenskih idea.

Predavač je bio u nekoliko maha prekidan spontanim aplauzom i na koncu vrlo srdačno pozdravljen.

Naredno predavanje održaće iduće srede br. Adolf Stefan, o temi: „Jugoslovenska misao u sokolstvu“. Početak u 19.15 sati.

ГЛАСОВИ ШТАМПЕ

„Soko na Jadranu“, organ socijalnih župi: Split, Šibenik-Zadar i Crikvenica-Crniča, objavljuje u prošlom broju članak Josipa Boko, pod naslovom „Kad umiru ideje?“, u komu se, između ostalog kaže:

„Ko bi mogao tvrditi da je sokolstvo — kao jedini nosilač načinje Žugosl. ideje — bilo u bitnosti svojoj jače, čišće, kristalizovanije, otpornije i borbenije i svjesnije do god. 1935, nego li je danas? Zar muški stav našeg sokolstva danas nije mnogo sugestivniji i impozantniji nego li je bio ikada prije? A zašto? Jer snaga i potreba Žugosl. ideje tolikim žarom prouzimlje i sruča i duše svakog člana sokolskog, budi u danasnjim priликama, da su za nju spremni žrtvovati, ne samo svoje положaje i ugordan живот, negi i svoje glave.“

„Nema straha! Gore srca! jer Žugosl. ideja, početa u muči na rodnom životu, kroz vježkovima krvi, raspinjanja na krstovima, dizana na vježbala, nabijana na kolač, zatvarana u tamnije i t. d., ne umire tako lako. Ne umire sve dotle, dok narodu, koji je toliko žrtvovao za nju, ne donese pobjedu i vaskrsenje.“

„Sve zapreke i progoni, koji su pograđali sokolstvo, samo su izražaji nemohi onih duhovnika, anacionalnih patuljaka, kojima smeta veličina i unutarja moć sokolstva i Žugoslavenstva. U DOMOVIMA СОКОЛСКИМ НИJE ИДЕЈА, ВЕЋ У ДУШАМА СОКОЛОВА. Физичka и gruba sila ne ubija ideju. Ona iz svih težih iskušenja izlazi jača, silnija i sugestivnija. Takovo je sokolstvo danas: Jako, nepokolebljivo, nešlomivo, borbeno i puno čvrste voљe, da ustraje na započetom putu!“

Љубљансko „Jutro“ objavljuje u uskrišnjem broju nekoliko značajnih članaka, posvećenih Žugoslavenstvu i Jugoslaviji. Nаш брат Е. Л. Гангл, пише о sokolskom vaspitnom radu, а познати словenачки књижевник, Владимир Левтик, objavljuje članak, под naslovom „Jugoslavija sada i uvek!“, у коме каже, да „izvan Jugoslavije nema живота, ни за Slovence ni za Хрвате ni za Србе; — ни за раднике ni за сељаке ni за интелигенте!“

Одлични словenачки публицист, Антон Јајовић, под naslovom „Gore srca, Slovenci, u koliko југословенства!“, пише, да сви племенини духови имају dovoljno приlike за rad u нашој дрžavi, да разgone плодове досадашњих грешака и да дижу срца, проповедајући чудесне благодати југословенске мисли.

Веома значајан је и чланак најuglednijeg словenачког научника, претsednika Јулољанске Академије, Др. Рајка Нахтигала. Говорећи о оснивању и раду Јулољанске Академије, Др. Нахтигала се пита:

„Претставимо себи, да је победила Аустрија, — шта би било са нама и са нашом словеначком културом? Данас је слободно расправљати о словenачкој аутономији, док сам ја у Грацу морао да одлежим кућни затвор због самог културног рада. Зар би било могуће, да и сањамо о својој народној држави, која, са својом здравом сржи и својим, надасве надареним народом троје браће, све јаче оправдава неопходну нужду свог постанка. У њој нам се откривају недогледни видини и све тешкоће ћемо чврстом вољом лако прећи!“

Citajući novine...

„Srđemski Hrvat“ nedavno piše, da „Srbi nemaju nikakva prava tražiti od Hrvata, da se više brinu za zajednicu i da joj više doprinose od njih.“

Ali to znači, ni — manje od njih! Sad bi još samo trebalo da se Hrvati i Srbi jednako brinu za zajednicu i da joj jednako doprinose, pa da vidite, kako bi dobro bilo, i zajednici, i Srbima i Hrvatima... *

Klerikalna „HRVATSKA STRAŽA“ je, u uskrsnjem broju, na uvodnom mestu objavila sjajan napis čuvenog francuskog pisca i člana Akademije, F. MAURIACIA, pod naslovom „OD GOLGOTE DO USKRSNUĆA“.

Veliki pisac se ne zadovoljava, međutim, čistom ideologijom, već svoje hrišćanstvo hoće da primejni i na današnje krvave nepravde u svetu. Zato je, prilikom godišnjice ulaska nemачke vojske u Prag, u pariskom listu „ČESKO-SLOVENSKI BOJ“, koga izdaju tobogeni bezbožnici, Beneš, Osuski itd., — napisao članak pod naslovom: „ISPIT SAVESTI“, u kome, između ostalog, kaže:

„Mislimo smo da je moguće biti učesnik zločinstva, pa smo čak pregovarali o njemu i dopustili da do njega dođe. Poljska ili njeni vode, gledali su u njemu koristi i za sebe. I zato nas je sudbina kaznila. Trebalo je da Česi ispitaju savest nad propašću Austrije, a nad grobom Čehoslovačke trebala je Poljska da se bije u prsa. Tek kad je došlo do toga, da je i Poljska bila uhaćena za grlo, digle su se udržene demokratije protiv krivaca, čiju su ruku još pre godinu dana stiskali...“

Sve se to plaća, i bilo je već plaćeno hiljadama života. Poljska je prošla križnim putem, a Česi oplakuju pogubljenu decu. Mladi francuski i engleski momci morali su da stupe na isti težak put, kojim su nekad koračali njihovi očevi, u istim godinama. I biće tako od pokolenja do pokolenja, sve dotle, dok narodi budu spremni da se mire sa pravom na zločinstvo i dok budu hteli pregovarati i sklapati ugovore sa... itd.“

Ovo je praktični Mauriacov put „od Golgote do Uskrsnuća“, ali ovaj put ne zanima „Hrvatsku Stražu“...

*
Nema gotovo meseca, od kad je parlament raspušten i od kad su ljudi počeli da se usuđuju, da traže polaganje računa, da neki blvši poslanik ne izide pred sud i da se ne utvrdi, da je za kojekakve intervencije primao masne pare. Poslednji slučaj je onaj g. Pejina, koji je, zbog takvog delanja, osuđen na tri meseca zatvora.

Nismo demagozi, i žao nam je što se na taj način ubija ugled poslaničkog položaja, koji bi trebalo da bude, kao malo koji, cjenjen, ne samo od naroda, već (što je još važnije!) i od onih koji ga vrše. I zato mislimo, da je za očuvanje toga autoriteta neophodno potrebno, da poslanički imunitet u budućnosti predstavlja zaštitu pred nasiljem, koje bi moglo da se vrši nad slobodnim uverenjem poslanikovim, ali nikako zaštitu za nasilja, koja poslanik vrši nad slobodom i imovinom ostalih građana.

Jedina proslava slovačke „nezavisnosti“ u Jugoslaviji, organizovana je od klerikalaca oko „Hrv. Straže“ i priredjena u svetojerođinskoj dvorani u Zagrebu, pa je na njoj govorio i opunomoćenik g. Sanje Maha za Jugoslaviju, g. dr. Josip Andrić. Na toj „proslavi“ nije medjutim, bilo NI ŽIVE DUŠE, — sem pesedetaka slovačkih studenata, koje su g. g. Himler i Tuka poslali kao stipendiste u Zagreb i koji bi, da nisu došli, morali da odgovaraju Gestapu... Tako da je i sama „Hrv. Straže“ bila prisiljena da, ovako neduhovito, opravda tu prazninu:

„Kako je akademija bila posve intimnog karaktera, na njoj je, osim Slovaka, bilo samo nekoliko drugih osoba, koje su privatnim načinom doznaće za akademiju.“

„Znači, dakle, da, i pored sveg trodnevog naprezanja „Hrv. Straže“, u zastupstvu DNB i Sanje Maha, niko pristojan u Zagrebu nije našao volje, da slavi nezavisnost g. Bele Tuke, Her Kiršbauma, Gestapa i dr. J. Andrića...“ *

Izgleda da su »mučenici« u Banovini Hrvatskoj postali opasniji od misirskih skakavaca, ne samo za bogatu Posavinu, nego i za samodalmatinski krš, — kako su navelili sa traženjem odšteta, sa nagradama za mučeništvo, sa nameštenjima bez kvalifikacija itd. I što je najzanimljivije, ne učini li im se po volji, oni će opet u „stradalnici“, ali ovoga puta — protiv Banovine Hrvatske.

Pošto većinu tih „mučenika“ čine „žicari“ ili takvi koji su bog zna zbog kakvih grešaka bili kažnjavani, to ih je pristojan svet i u samoj HSS, već davno sit i presit. Tako su nedavno u Splitu priredili ples (za koji su na žalost angažovali i zvanice ličnosti), učenjući i terorišući patriotizmom, pa ipak, sem njih, niko živ nije htio da ode na taj ples... Sama klerikalna „Katolička Riječ“ je pisala da su „stradalnici“ grdn na stradalni, a zvanični organ HSS u Dubrovniku, „DUBRAVA“, objavljuje pravi krik očajnika pred najezdom tih skakavaca — tražeći da se „mučenicima“ prestanu davati položaji za koje nisu sposobni, a čime upropščavaju i narod i banovinu; i da se već jednom pripazi „da se medju mučenike ne uvuku i oni, koji sa mučeništvom nemaju nikakve veze“.

G. Rudolf Herceg je dao izjavu, prema kojoj bi u Banovini Hrvatskoj sve škole trebale da se nalaze na selu. I to ne samo one, odredjene za seosku decu, nego i srednje, pa čak i visoke škole, da se ne pokvare u gradu.

Drugim rečima, čitav svet bi trebao da živi na selu, a samo vrhovni propovedač te teorije, g. Rudolf Herceg u — Hotel Esplanadu...

OBĆI ZBOR SOKOLSKA KREDITNE ZADRUGE Z. O. J. V. MARIBORU

V soboto 9. marca se je vršil 3. redni občni zbor Sokolske kreditne zadruge z. o. j., katera vrši precej važno gospodarsko mislio med sokolskim društvima ter njihovim pripadnicima. Kak je znano, je bila ta zadruga ustanovljena u okviru Sokolske Petrove Petoletnice z namenom, da pomaga finančno Sokolskim društvom, zlasti ob prilikom gradnji Sokolskih domova. Za letošnji ob-

Smrt Danice Mrvoš

Pišu nam iz Vojnog Tuka: 17. marta ispustila je svoju plemenitu dušu naša dobra sestra, Dana S. Mrvoš, u prvom cvetu mladosti, u 20-oj godini života.

Teška boljka slomila je krila vredne sokolice, koja je bila prva među najboljima. Kod osnivanja naše sokolske čete svim žarom mlade duše prigrila je sokolsku misao. Svaku dužnost koja joj je bila određena, sa puno volje i ljubavi izvršila, kao uzor sokolice, mirna i skromna. Uprava i članstvo čete dostojno su ispratili svoju vrednu sestru na večni počinak, a br. načelnik, Simo N. Mrvoš, oprostio se od nje nad grobom toplim rečima.

IZ NAČELNISTVA SKJ

Vrše se pripreme za takmičarski susret između najboljih vežbača istočnih i zapadnih župa, za prvenstvo u vrhunskoj telovežbi na spravama. Takmičenje će se održati 20 aprila o. g. u sokolskom domu Kralja Aleksandra I. u Beogradu, u 20 časova uveče, u vidu telovežbene akademije.

Kako saznajemo za te se utakmice spremaju naši najbolji takmičari. Poznati međunarodni i olimpijski natecatele, braća Primorčić, Pristov, Forte, Gregorka, Grilc, Boltižar, koji će verovatno zastupati zapadne župe, imaju dosta digne protivnike u braći Merzlikinu, Kujundžiću, Stergaru, ing. Ivančeviću, Mihočinoviću i Vukiceviću, koji će zastupati istočne župe.

U stručnom odboru Saveza, spremaju se celokupno takmičarsko gradivo za II svesokolski slet 1941 god., u Beogradu.

Mole se župska načelnštva da dadu svoja mišljenja i svoje primedbe u predmetu sletske štafete, kako bi se njena organizacija mogla pravovremeno sprovesti.

čni zbor je vladalo precešnje zanimanje. Zadruga šteje danes 88 zadružarjev, ki so vplači din. 10.400, — zadružne glavnice. U preteklem letu je bila ustanovljena posebna majhna štendna takozvana „Kolo štendje 1941“ z namenom štediti za II. Vsesokolski zlet u Beogradu 1941. leta. Koncem poslovnega leta 1939. je bilo vloženih na tem računu din. 16.262,50. Zadruga je dala med letom već posojil posameznim Sokolskim edinicama tako, da znašajo debitorji din. 75.412, a vloge so dosegle že znesek din. 86.116. Čisti dobitek je, z ozirom na dejstvo, da ne znaša obrestna napetost niti en in pol % u znesku din. 1.874,25 še dokaj razveseljiv. Celokupni letni promet pa znaša din. 302.395,86. Ves dobitek pa je bil dotiran rezervnemu fondu, glasom zadržnih pravil. Pri volitvah je bila izvoljen dosedanj odbor s predsednikom br. ing. Fridericom Degenom na čelu.

Поздрави Савезу Сокола К. Ј.

СА ГОДИШЊИХ СКУПШТИНА СОКОЛСКИХ ЈЕДИНИЦА

(Наставак)

Соколска жупа Сплит: Окупљени na godišnjoj скupštini поздрављамо братски Савез са апелом, да свом енергијом штити интересе соколства. — Соколска жупа Сплит.

шеним Престољем о непоколебљivoj вјерности и љубavi тијатских сокола према свом младом Краљу и Отаџбини. — Старешина соколског друштва Тиват.

*

Соколско друштво Бар: Соколи стародревног града Бара окупљени на својој годишњој скupštini изражавају своју оданост соколској мисли. Здраво! — Управа.

*

Соколска жупа Шибеник: Молимо братски Савез да подастре Њ. В. Краљу Петру Drugom sa главne godišnje скupštine жупе Шибеник—Задар, осjećaje најлубље вјерnosti и непоколебљиве оданости уз чврсти завјет да се соколство на плавом Јадрану и у будуће бити чувар своје ослобођене отаџбине и династије. Да живи Њ. В. Краљ Петар II! — Да живи Дом Караборђевића! — Старешина жупе Ковачев.

*

Соколска жупа Шибеник: Са главне godišnje скupštine Соколске жупе Шибеник—Задар упућујемо братском Савезу топле поздраве у ујвјерењу да ће и на даље заинтересованост соколства и отаџбине. Здраво! — Старешина жупе Ковачев.

*

Соколска жупа Ужице (са скupštine у Вишеграду): Са главне godišnje скupštine Соколске жупе Шибеник—Задар упућујемо братском Савезу и овом приликом уверавање нашега непоколебљивог решења да и даље са више воље устрајемо на раду за остварење соколских идеала. Здраво! — Заменик старешине, инж. Гргорић.

*

Соколско друштво Рогозница (жуза Шибеник): Са godišnje скupštine изражавамо оданост, вјерност и спремност. — Соколи Рогознице.

*

Посета кумановских сокола Врању и Лесковцу

Соколско друштво Куманово je priredilo dve telovежbenе akademije: u Vraњу 16. marta i u Leskovcu 17. marta. Група која je posetila ova dva grada састојала се из 94 припадника Соколског друштва Куманово, а водили су је: Мијовић Љубомир, старешина, Цветковић Коста, заменик старешине, Пишић Дарinka, тајник, Здравковић Ђорђе, начелник, Ђорђевић Јелена, начелница, Еаташев Никола, просветар.

U Vraњу су били дочекани од тамошњег Соколског друштва. Поворка, са заставама и музиком на челу, прошли главним улицама, које су биле испуњене грађанством, које је соколе поздрављало. Поворка се зауставила пред спомеником погинулим у ратовима и одала им почаст. У Сок. дому соколе из Куманова поздравно је члан управе Сок. друштва Лесковац, бр. Радуловић, а на поздрав је одговорио бр. Мијовић.

После подне одржано је у сали Сок. дома матице, а увече telovежbena akademija. Пре почетка akademije stareshina dруштва Leskovač, бр. Станковић Риста претставио је присутним stareshinu dруштва Kumanovo, бр. Мијовића, који је нагласио да је циљ ове посете упознавање,ближење и давање захвалности Моравцима, који су се у Kumanovskoj битци херојски борили и извојевали победу и слободу Јужне Србије. После тога је изведен 12 тачака akademije, тако да су сви присутни били одушевљени успехом akademije. Посета Leskovaču претворила се у врло лепу соколско-националну манифестију, а dруштво Leskovač је са пуно љубави излазило у сусрет гостијама из Kumanova.

Соколско друштво Leskovač je, као и други соколски друштви, организовало велики број гостијама из Kumanova. Највећи број гостијама је био из Kumanova, где је пратио присуству stareshine dруштва Leskovač, бр. Станковић Риста, који је изјавио да је циљ ове посете упознавање,ближење и давање захвалности Моравцима, који су се у Kumanovskoj битци херојски борили и извојевали победу и слободу Јужне Србије. После тога је изведен 12 тачака akademije, тако да су сви присутни били одушевљени успехом akademije. Посета Leskovaču претворила се у врло лепу соколско-националну манифестију, а dруштво Leskovač је са пуно љубави излазило у сусрет гостијама из Kumanova.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Jugostok Evrope je ponovo u centru međunarodne situacije, a zaraćene strane vode živu polemiku, optužujući jedna drugu, da svojim intrigama, ili zbog svojih interesa, hoće da uvuku balkanske, i ostale jugoistočne države, u rat. Ima glasova koji se boje, da bi Sovjeti, nakon mira sa Finskom, mogli da postave izvrsne zahteve na Balkanu, ili prema Turskoj, što bi moglo da izazove proširenje sukoba. S druge strane, zapadne države oputuju Nemačku, da izvodi presiju na balkanske države, zbog svojih ekonomskih interesa; a nemačke novine optužuju saveznike, da bi na Balkanu i na jugoistoku hteli da stvore novi ratni front. Italija, međutim, uporno naglašava, da joj je glavni cilj očuvanje mira na Balkanu i na jugoistoku Evrope i da se u tom pogledu njena politika potpuno slaže sa politikom zainteresovanih država, a naročito Jugoslavije i Mađarske. Pa ipak Italija ne želi da se stvari nikakav zaseban blok za očuvanje neutralnosti na Balkanu, jer hoće da sebi očuva vodeću ulogu na jugoistoku. Dok se iz Berlina neprestano tvrdi, da stojimo pred saradjnjem između Nemačke, Italije i Sovjeta, a Rimu se sa rezervom primaju ti glasovi i ne veruje se u nameće Sovjeta prema Rumuniji i Mađarskoj. Sastanak mađarskog ministra spoljnih poslova, grofa Teleki, sa g. Musolinijem u Rimu, imao je, prema rimskim informacijama, za cilj, da još jače učvrsti neutralnost jugoistoka, pa je u vezi s time značajan članak poluzvaničnog „Pester Lojda“ koji odbija ideju, da Mađarska spada u nemački životni prostor, ili da bi se o Mađarskoj moglo odlučivati bez nje, a kategorički se poziva na prijateljstvo i zaštitu Italije. Sigurno je ipak, da se sve velike sile spremaju na što intenzivniju diplomatsku akciju na jugoistoku Evrope, pa zato i države Balkana treba da budu na naročitom oprezu i da što više pribiru sopstvene snage, za obranu svojih interesa.

Jedan od najuglednijih američkih listova, „Christian Science Monitor“, donosi, pod naslovom „Intimne vesti iz Vašingtona“, članak J. Drummonda o cilju putovanja Rusveltovog izaslanika, g. Wellesa, u Evropu. G. Drummond tvrdi, da američka vlada nema ni na kraj pameti da spremi teren za neki mir, koji bi sankcionirao nemački napadaj i koji bi se bazirao na dominaciji nad Poljskom i Čehoslovačkom. Severoamerička Unija ne želi da radi za mir, koji ne bi imao mnogo više garancija, nego što ih je imao minhenski pakt. Razgovori državnog sekretara Hull-a nisu također imali za cilj prestanak rata, koliko planove koji idu za time, da se stvari trajniji, si-gurniji i pravedniji mir.

Belgijski parlament je prihvatio nedavno zakon o državnoj sigurnosti, koji predviđa kažnu, do 10.000 belgijskih franaka i tamnicu od jedne do pet godina, za svakoga onoga, „koji bi u vršenju propagande, ili bilo koje političke akcije, primao podatke ili instrukcije od bilo koga strane države, ili strane organizacije, ili bilo koga strane osobe“. — Sličan zakon bio bi potreban i u drugim manjim državama u Evropi.

Nedavno su izvršeni naknadni izbori u Silvertownu, industrijskom predgrađu Londona, na kojima su uzeli učešće laburisti, komunisti i fašisti, zato što su se tri velike partije, konzervativna, liberalna i laburistička dogovorile.

le, da neće voditi medusobne borbe dok traje rat, pa su zato konzervativci i liberali odlučili, da podupiru laburističkog kandidata. Dok je parola laburista bila „Pobeda u ratu“, komunisti i fašisti su imali jednu istu parolu: „Mir pod svaku cenu!“ Ljestvi tvrde, da su komunistima stajala na raspoloženju vrlo bogata sredstva, pa je ipak, od 15.460 birača, 14.343 njih glasalo za laburističkog kandidata, a samo 966 za komuniste i 151 za fašiste. Strana štampa ističe da je ovo glasanje najbolje merilo o odličnom raspoređenju za vođenje rata, u engleskoj javnosti.

*
Amsterdamski „Telegraf“ piše da je Nemačka danas, usled sa-vezničke blokade, otsečena od 96 od sto svojih izvora bakra, 99 od sto kalaja, 96 od sto nikla, skoro 100 od sto od izvora tungsten-a, molibdena i vanadiuma, koji su neophodni za izradu čelika za oružje. Zatim za 88 od sto ranijih izvora, odakle se Nemačka snabdevala pamukom. Što se tiče kaučuka, Nemačka danas ne može da dobije ni jedan prenat. List zaključuje: „Ne postoji surogat za bakar, a bakar je neophodan u električnoj industriji. Niti ima surogata za kalaj, koji je neophodan za izradu pleha. A pamuk neophodan za proizvodnju eksploziva“.

MALO ŠALE

Malokalbarska puška i svitnjak!

Pišu nam iz jedne seoske čete kraj Sarajeva:

„Dobili smo malokalbarske puške ali bez — remnika! Drago mojim članovima, mlađim seficiama, što mogu da gadaju iz puške, ali im mnogo kvari radost, što je ne mogu, bez remnika, da prebače preko ramena. I malo pušaka, pa stalna prepirkica ko će je »držati«.

Gledam ovih dana ispred moje kuće, grupa članova skupila se pred domom i preprije se nešto oko puške, a jedan član malo dalje od njih uhvatio se sa obje ruke za stomak, pa nešto više i grdi iz svega glasa. Pomislih na najgorje: i na svadu i na noževe — mislim, u jedan mah, čovjek drži u rukama — crijeva! Pohitah uzneniran.

„Šta je, šta ti je, te vičeš“, — izdaleka dovokujem onom što drži crijeva.

„Kako, veli on ljutito, neću vjekati! Nemaju remnika pa mi izvukli svitnjak iz gaća. Vele, samo pet minuta. A, evo dva sata kako vježbaju s mojim svitnjakom, a mene toliki poso čeka kod kuće...“

СПОМЕНИЦА СОК. ЖУПЕ СКОПЉЕ

Sokolska župa Skopje izdala je svečanu spomenicu o proslavi svoje tridesetogodišnjice, u kojoj se, porед brojnih članaka iz pera sokolskih i nacionalnih radnika Juzne Srbije, nalaze i izveštaji za godišnju skupštinu. Spomenica je bogato ilustrisana sa omotom u boji, a obasije преко 80 strana u velikog formata. U knjizi su slike H. B. Kralja i drugih zastave, kao poseban prilog.

Protiv „kukavičjih jaja“

Šibenicka „NOVA TRIBUNA“ misli, da se „neko poslužio“ „Sokolskim Glasnikom“, da napiše belešku u pretprošlom broju našeg lista, u kojoj se zamera „Novoj Tribuni“, što o Pragu i o Česima donosi vesti, koje lifieruje DNB, da bi pokazao, kako pod nemačkim protektoratom u Českoj teče „ned i mleko“. Šibenički list pri tom misli, da nam pravlji komplimane, kad tvrdi da je nemoguće da je to došlo s naše strane.

Mi međutim, takve komplimane najodlučnije odbijamo, jer nismo navikli da se ma ko „nama služi“, i za sve što u našem listu izide, odgovaramo stoprocentno mi sami. Belešku o „Novoj Tribuni“ je napisao lično naš urednik i NAPISAC JE SVAKI PUT, kad ma koji list bude donosio napise, fabrikovane od protivnika slovenstva, da bi njima zatrovao i uspavao i naše slovenstvo. Ponavljamo, da smo u „Novoj Tribuni“ i ranije našli napisa, u kojima se n. pr. navode mišljenja današnjih praških ljestova (o položaju Čeha uopšte i o ratu uopšte), kao tobožnja češka mišljenja, dok i mala deca znaju, da ti ljestvi danas prelazljivo samo češki prevod nemačkih mišljenja i da ih stranom svetu lifieruju nemačke agencije.

Kada je cenzura u Banovini Hrvatskoj zabranjivala dobre napise u „Novoj Tribuni“, mi smo je uzeли u odbranu; ali to joj ne daje pravo, da se, makar i bez njene krivnje, NJOME SLUŽE neprijatelji slovenstva, za ubacivanje svojih kukavičjih jaja.

НОВЕ КЊИГЕ

ЈЕДАН ОДЛИЧАН РОМАН: „КОНТРАПУНКТ ЖИВОТА“

Како тридесет први Забавник „Српске књижевне задруге“ изашao је роман Алдоса Хаксли: „Контрапункт живота“.

Дело slika sasvim savremen život, obuhvatajući bogatu galeriju lичnosti iz svih društvenih slojeva. Ванредно interesantan kao roman. „Контрапункт живота“ је још и дубока i свестранa studija političkih, економskih i социјalnih posle-ratnih прилиka у целome светu. Писан је на потпуно нов, орiginalan начин и оцењен је као један од најбољих романа модерне књижевности.

Дело iznosi 38 tabaka u tврdom platnеном повезу i стаје свега 50 динара, а може се добити код повереника или у администрацији „Српске књижевне задруге“, Краља Милана 19; tel. 21-536.

КЊИГА О РЕНАТИ ТИРШЕВОЈ

Ob obletnici smrti dr. h. c. Renate Tyrševe (23. februar 1937), soproge ustanovitelja Sokolstva, in za 75 letnico smrti njenega očeta Jindřicha Fügnerja (15. novembra 1865), soustanovitelja sokolstva, izdalo je Sokolsko društvo Murska Sobota župa Maribor, prevod Renatinega živiljenskega romana, ki ga spisal češki književnik Jan Peterus.

Roman ni le plastična slika njene življenja in delovanja, nego hkrat prikaz raznih pojavov v kulturnem snavanju češkega naroda.

Prevod je oskrbel prosvetar društva brat dr. Maks Kovačič, ki na tem delovnem področju ni novinec. Ker ima naš narod vzroka dovolj, da vzdržujemo

Dugotrajna zima i kasno proleće traži jače gnojenje ozimina i jarih usjeva azotom-dušikom!

Između svih živilih bića jedino biljke imaju tu sposobnost, da hranu za svoj život i izgradnju svog tela i azomenu traže sebi, u zemlji i vazduhu. Neorgansku snov preobrađuje biljka u organsku, što ju i čini osnovicom ljudskog i stocnog života.

Bilje traži za svoj razvitak povoljne uslove života. Dugotrajna zima i hladno proljeće snizuju biljci povoljne uslove života. Biljci treba u tome slučaju pomoći, ako želimo, da nam rodi dobru i bogatu žetvu. Jedna od vrlo efikasnih mera u tome pogledu je davanje biljci određene doze azota (dušika), koji je jaka biljna hrana, i utiče na mladu biljku da brzo jača i bujno raste, tako da može koristiti proljetnu zemljiju vlagu i, dovoljno ojačana, izdržati oskudicu vlage u ljetnim mesecima, bez veće štete oko izgradnje svoga ploda.

Kao azotna hrana za biljke dolazi u obzir Kalcijum cijanamid (krečni azot, vapneni dušik), koji je jedinjenje (kreča, vapna) sa amidom cianske kiseline. Cijanamid služi istovremeno kao vrlo efektivna biljna hrana i kao desinfekcijsko sredstvo, koje uništava korov, štetocine i razne plesne i glivične bolesti kulturnog bilja.

Ove mnogobrojne osobine cijanamide čine ovo veštačko du-brivo (umetno gnojivo) najprikladnijim u poljoprivredi i praktično, u svim poljoprivrednim intenzivnim državama.

Naši poljoprivrednici, kao poljoprivredni stručnjaci, nisu još dovoljno upoznati sa ovim he-

mijskim sredstvom, potrebnim poljoprivredni.

U tome leži uzrok, da se cijanamid kod nas ne upotrebljava u onom obimu, kao što bi, prema potrebama naše poljoprivredne proizvodnje, trebalo da bude primljen. U današnjim vremenima treba poljoprivrednici da iskoristi sva raspoloživa sredstva, u cilju što veće i bolje proizvodnje najpotrebnijih proizvoda, kao što su žitarice za hleb, šećerna repa za šećer, uljarike za ulje, tekstilno bilje (lan, konoplja, pamuk) za predivodnje mleka, mesa, masti i koža za obuću. Za dopunu ljudske ishrane i u cilju jačanja zdravlja, postoji i potreba za proizvodnju voća, povrća i grožđa.

Sve kulture pomenutog kulturnog bilja mogu se još sada na početku proljeća gnojenjem cijanamidom osposobiti da donesu dobro i obilnu žetvu. Prema kulturi, zemljisu i klimi potrebno je 100—150 kg. kalcijevog cijanamida po kat. jutru, što pre i što jednakomernije posejati, po usevima, a za poljoprivredne useve i trajne kulture (vinograde, voćnjake, šljivike) treba cijanamid posejati i zakopati u zemlju.

Jer je kalcijev cijanamid, pre svega povoljnijih osobina, kao sredstvo za gnojenje i desinfekciju, ujedno i najefektivije od ma-kog drugog hemijskog sredstva iste efikasnosti, — upotreba tog hemijskog sredstva donosi sigurnu i dobru rentu.

Utisci sa puta u Prag (A. Sarajlić); — Andina ljubav; Vesti i drugo.

„VESTNIK SOKOLSKE ŽUPE CELJE“

Primili smo broj 3 glasila Sokolske župe Celje, sa sledećim sadržajem: Odmevi naše skupštine (uvodnik); — Slučajnosti (T. Gorjanov); — Žena u službi domovine; — O „izbiri“ tečajnikov za gozdnino šolo (T. Zorko); — Tehnički deo (donosi razne vežbe i tehnička uputstva); — Objave, razno, itd.

„KNJIGA ZA SOKOLSKO SELO“

Primili smo broj 2—3, za februar—mart, glasila Sokolske župe Mostar sa sledećim sadržajem: Smije li sokolstvo u politiku? (uvodnik); — Slovenska omladina protiv komunizma; — Povodom sovjetsko-finske sukoba; — Bezbožnici i njihovi pomagaci; — Socijalno politička pitanja; — Signal sokolski u teškoj današnjici; — Kifino selo govori...; — Rad Lj. Davidovića u sokolstvu (Dr. M. Dragić); — O hranji i njenoj hranljivosti (Dr. Aurelije Nardeli); — Njega i orevizivanje voćaka (B. Radančević); — veliki broj pesama, vesti, razno itd.

„NAŠA MLADOST“

Primili smo 1—2 broj za januar i februar lista našaštaja sokol-skog društva Tuzla, koga uređuju braća P. Pavlović i M. Hećimović, sa sledećim sadržajem: Šta da radimo? (J. Marković); — Soko u borbi za jugoslovenstvo (D. Tešić); — Brat je mío, koje vjere bio (V. Pokorni); — Omladinci, stupajte u naše redove (M. Njegovan); — Koliko dugo ćemo ovo trpit? (M. Hećimović); —

—

simpatije do češkega naroda, in ker je roman znatnega vzgojnega pomena, predstavljač Renato Tyrševe kot vzor rodoljubne žene, upamo, da ga bodo sve jedinice radi uvrstite v svojo dijaško ljudsko in strokovno knjižnico.

Cena knjige je din. 50.— s poštino in omotom 52.— din.

„SOKOLSKA VOLJA“

Uskršnji broj glasila ljubljanskog Sokola donosi zanimljiv sa-držaj, između koga se ističe u-vodnik „Praznik Vstajenja“, kao i članci i beleške iz sokolskog i nacionalnog života. List donosi i jedno pismo iz Praga, feljton, itd., a na prvoj strani zastavu Zagorskog sokola, koji slavi jubilej ove godine.

PREDNJAK, sa društvenim tečajem i tečajem Ministarstva fizičkog vaspitanja, sa svršena 4 razreda gimnazije, traži nameštenje, preko društva, u kojem bi radio. Obratiti se na Savez S. K. J.